

UCHWAŁA NR XII/119/04
RADY MIEJSKIEJ W CHOROSZCZY

z dnia 18 czerwca 2004 r.

w sprawie zaopiniowania oraz uzgodnienia projektu planu ochrony dla Narwiańskiego Parku Narodowego.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203), art. 19 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880) uchwala się, co następuje:

§ 1. Opiniuje się pozytywnie projekt planu ochrony dla Narwiańskiego Parku Narodowego, sporządzony przez Dyrektora Narwiańskiego Parku Narodowego, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uzgadnia się ustalenia projektu planu ochrony dla Narwiańskiego Parku Narodowego dotyczące infrastruktury technicznej, zagospodarowania turystycznego, sposobu użytkowania gruntów, eliminacji lub ograniczania zagrożeń zewnętrznych oraz ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w odniesieniu do nieruchomości niebędących własnością Skarbu Państwa, z zastrzeżeniem następujących uwag do:

1.1) załącznika Nr 1:

- a) w dziale 3 ust. 1 pkt 4 (na stronie 7) należy skreślić „ i otulinie”,
- b) w dziale 3 ust. 2 pkt 3 należy dopisać „ w uzgodnieniu z samorządem gminnym”,
- c) w dziale 7 ust. 2 pkt 3 należy dopisać „ ograniczenia nie dotyczą poboru do celów ratownictwa gaśniczego i celów rolniczych mieszkańców wsi położonych nad rzeką Narew”.

1.2) załącznika Nr 2:

w rozdziale VI – udostępnianie turystyczne i edukacja - w pkt 2 należy dopisać zadania:

- odbudowa mostu na rzece Narew i drogi Kruszewo – Kurowo,
- budowa kładki edukacyjnej Śliwno – Waniewo.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Choroszczy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Choroszczy
mgr inż. Romuald Szydłowski

Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska

z dnia.....
(Dz. U. Nrpoz.....)

Załącznik Nr 1

CHARAKTERYSTYKA PARKU, SPOSOBY OCHRONY ORAZ SPOSOBY UDOSTĘPNIANIA JEGO OBSZARU

1. Powierzchnia, położenie i podział administracyjny i stan środowiska

1. 1. Narwiański Park Narodowy zwany dalej „Parkiem”, został utworzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1996 r. w sprawie utworzenia Narwiańskiego Parku Narodowego (Dz.U. nr 77, poz.368).
1. 2. 1. Powierzchnia Parku według stanu na dzień 31.12.2002 r. wynosi: 6810,23 ha, w tym w zarządzie Parku –1395,24 ha i stanowi następujące użytki gruntowe:

Lp	Nazwa grup użytków gruntowych	Powierzchnia w ha	
		W granicach Parku	W tym w zarządzie Parku
1	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	267,17	120,79
2	Użytki rolne	724,54	138,62
3	Grunty pod wodami	482,31	243,48
4	Nieużytki	5211,46	884,44
5	Tereny różne	124,75	7,91
Razem		6810,23	1395,24

2. Powierzchnia otuliny Parku wynosi 15408 ha.

3. Grunty Parku położone są na obszarze:

Województwo	Gmina	Powierzchnia w ha
Podlaskie	Łapy (miasto i wieś)	2440,28
	Choroszcz	1652,69
	Turośń Kościelna	1162,39
	Tykocin	153,69
	Suraz	437,05
	Kobylin Borzymy	303,81
	Sokoły	660,32

4. Według podziału fizyczno – geograficznego Polski (Kondracki 1992), Park położony jest w Podprowincji Wysoczyzny Podlasko-Białoruskiej, Makroregionie Niziny Północnopolaskiej, w Mezoregionie Doliny Górnej Narwi
5. Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Tramplera i inni), Park położony jest w Krainie Mazursko-Podlaskiej, dzielnicy Wysoczyzny Bielsko-Białostockiej.

1. 3. Stan środowiska Parku przedstawia się następująco:
1. wody powierzchniowe - utrzymują się w II i III klasie czystości;
 2. wody podziemne:
 - 1) wody wgłębne – nie zmienione pod wpływem antropopresji,

- 2) wody gruntowe – bardzo duże zmiany przyrodniczo uwarunkowanego składu chemicznego. Zanieczyszczenie ma charakter punktowy;
3. stan powietrza atmosferycznego mieści się w dopuszczalnych norach zanieczyszczeń;
4. zniekształcenia gleb – powiększa się areał gleb murszowych i bagiennych okresowo podsychających.

1.4. Infrastrukturę techniczną w Parku stanowią:

- 1) drogi publiczne 6,651 km;
- 2) linie energetyczne napowietrzne 6,4 km;
- 3) oczyszczalnie ścieków 1 szt. (w tym w zarządzie Parku 1 szt.);
- 4) mosty i kładki 4 szt. (w tym w zarządzie Parku 1 szt.);
- 5) budynki 4 szt. (administracyjne, mieszkalne i gospodarcze) z tego:
 - a) budynek administracyjny dyrekcji Parku w Kurowie (wraz z 1 mieszkaniem służbowym),
 - b) budynek gospodarczy – 1 obiekt,
 - c) magazyn kajaków – 1 obiekt,
 - d) budynek „młynarzówka” – inwestycja rozpoczęta.

1.5. W Parku występują następujące własności gruntów:

- 1) grunty Skarbu Państwa 1656,35 ha z tego:
 - a) 1395, 24 ha - w zarządzie Parku,
 - b) 261,11 ha - w innym zarządzie;
- 2) grunty osób fizycznych 5153,88.

2.Charakterystyka i diagnoza stanu przyrody Parku

2.1.Typy gleb stanowią:

Lp.	Typy gleb	Powierzchnia w ha
	Gleby rdzawe	106
	Mady	141
	Gleby brunatne	41
	Gleby bielcowe	6
	Gleby glejobielcowe	5
	Czarne ziemie	2
	Gleby torfowe	1768
	Gleby torfowe okresowo podsychające	1925
	Gleby mułowe i torfowo-mułowe	491
	Gleby torfowo-murszowe	1462
	Gleby torfowo-glejowe, torfiasto-glejowe i mułowo-glejowe	78
	Gleby murszowate	518
Razem		6 543

2.2.Klasy gleb rolniczych stanowią:

- 1) III. - 1,57 ha;
- 2) IV – 23,86 ha;
- 3) V – 51,94 ha;
- 4) VI - 55,71 ha;
- 5) VI_z - 0,51 ha.

2.3. Użytki rolne obejmują 133,59 ha i stanowią: gruntu orne 3,84ha, łąki 102,69ha, pastwiska 27,06ha.

2.4. Na terenie Parku występują następujące ekosystemy:

- 1) leśne;
- 2) wodne;
- 3) lądowe nieleśne.

2.5.1. Ekosystemy leśne w zarządzie Parku obejmują 81,60ha. Pod względem zgodności drzewostanów z siedliskiem jest następujący:

- 1) zgodne z siedliskiem 64,68ha – (79,26%);
 - 2) częściowo zgodne z siedliskiem 15,51ha – (19,01%);
 - 3) niezgodne z siedliskiem 1,41ha – (1,73%).
2. Typy siedliskowe lasu i odpowiadające im zespoły roślinne stanowią:

Lp.	Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia w ha
1	Bór świeży	13,36
2	Bór mieszany świeży	8,79
3	Bór mieszany wilgotny	5,54
4	Las mieszany wilgotny	0,28
5	Las wilgotny	1,13
6	Ols	52,50
7.	Razem	81,60

3. Powierzchnia drzewostanów wg gatunków panujących wynosi:

Lp.	Gatunek	Powierzchnia w ha
1	Sosna	26,53
2	Świerk	1,16
3	Brzoza	2,52
4	Olcha	50,26
5	Osika	1,13
6.	Razem	81,60

4. Powierzchnia drzewostanów według klas wieku (ha) wynosi:

Typ	gatunek	płazowiny	halizny	Klasa wieku (lata)					
				I		II		III	
				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
Bór świeży	sosna	-	0,1	1,52	-	8,2	1,54	2	-
Bór Mieszany świeży	sosna	-	-	-	2,25	-	6,54	-	-
Bór Mieszany wilgotny	sosna	-	-	-	-	4,48	-	-	-
	świerk	-	1,06	-	-	-	-	-	-
Las Mieszany wilgotny	brzoza	-	-	-	-	0,28	-	-	-
Las wilgotny	osika	-	-	-	-	-	1,13	-	-
Ols	brzoza	-	-	-	-	-	-	2,24	-
	olcha	1,34	17,91	0,77	2,5	6,77	13,66	7,31	-
Razem		1,34	19,07	2,29	4,75	19,73	22,87	11,55	-

2.6.1. Ekosystemy wodne Parku należą do wielokorytowej rzeki Narew, rozciągającej się na 37 km odcinku pomiędzy miejscowościami Suraz i Rzędziany.

2.W granicach Parku dopływy rzeki Narew to:

- 1) dopływy prawobrzeżne: Turośnianka, Czaplinianka;
- 2) dopływy lewobrzeżne: Liza, Szeroka Struga, Awissa.

3. Na terenie Parku występują następujące wodne zespoły roślinne:

- 1) zespół rdestnicy połyskującej *Potamogetonum lucentis*
- 2) zespół rdestnicy przeszytej *Potamogetonum perfoliati*
- 3) zespół moczarki kanadyjskiej *Elodeetum canadensis*
- 4) zespół rogatka sztywnego *Ceratophylletum demersi*
- 5) zbiorowisko z rdestnicą ścięśnioną *Potamogeton compressus*
- 6) zespół grążela żółtego i grzybieni białych *Nuphareto - Nymphaeetum albae*
- 7) zespół *Hydrocharitetum morsus - ranae*
- 8) zbiorowisko z rdestnicą pływającą *Potamogeton natans*
- 9) zbiorowisko z okrzężnicą bagienną *Hottonia palustris*

2.7. 1 Lądowe ekosystemy nieleśne zostały zakwalifikowane następująco:

Zbiorowisko	Charakterystyka zbiorowiska
1) Zespół terofitów letnich z uczepami i rdestami <i>Polygono-Bidentetum</i>	Namuliska Siedliska na okresowo zalewanych mulistych brzegach koryt rzecznych Sposób rozmieszczenia: małopowierzchniowe, nieciągłe pasmowe, jednorodne o naturalnych granicach Stan dynamiczny: fitocenozy seralne Waloryzacja: pospolite w skali kraju
1) Szuwar oczeretowy <i>Scirpetum lacustris</i> 2) Szuwar wąskopalkowy <i>Typhetum angustifoliae</i> 3) Szuwar skrzypowy <i>Equisetum limosi</i> 4) Szuwar trzcinowy <i>Phragmitetum australis</i> 5) Szuwar szerokopalkowy <i>Typhetum latifoliae</i> 6) Szuwar tatarakowy <i>Acoretum calami</i> 7) Zespół kropidła wodnego i rzepichy ziemnowodnej <i>Oenantho-Rorippetum</i> 8) Szuwar mannowy <i>Glycerietum maximae</i> 9) Zespół kosaćca żółtego <i>Iridetum pseudoacori</i> 10) Zespół turzycy brzegowej <i>Caricetum ripariae</i> 11) Zespół turzycy błotnej <i>Caricetum acutiformis</i> 12) Zespół turzycy dzióbkwatej <i>Caricetum rostratae</i> 13) Zespół turzycy sztywnej <i>Caricetum elatae</i> 14) Zespół turzycy tunikowej <i>Caricetum appropinquatae</i> 15) Zespół turzycy zaostroznej <i>Caricetum gracilis</i> 16) Zespół turzycy pęcherzykowatej <i>Caricetum vesicariae</i> 17) Zespół turzycy lisiej <i>Caricetum vulpinae</i> 18) Szuwar mozgowy <i>Phalaridetum arundinaceae</i> 19) Zbiorowisko z dominacją trzcinnika lancetowatego <i>Calamagrostis canescens</i> 20) Zespół manny fałdowanej <i>Glycerietum plicatae</i> 21) Zespół manny jadalnej <i>Sparganio-Glycerietum fluitantis</i>	Szuwary i turzycowiska Siedliska na terenach okresowo zalewanych, torfowiska niskie Sposób rozmieszczenia: w większości wielkopowierzchniowe, ciągłe, obszarowe, generalnie strefowe, niekiedy mozaikowe o granicach naturalnych Waloryzacja: pospolite w skali kraju z wyjątkiem <i>Caricetum appropinquatae</i> zaliczanych do zbiorowisk umiarkowanie rzadkich; <i>Caricetum elatae</i> stanowi zbiorowisko priorytetowe dla NPN

1) Zbiorowisko turzycowo-trzcinnikowe z dominacją trzcinnika prostego (<i>Calamagrostis stricta</i>) 2) Zespół turzycy nitkowatej <i>Caricetum lasiocarpae</i> 3) Zespół turzycy obłej <i>Caricetum diandrae</i> 4) Kwaśne łąki turzycyowe <i>Carici-Agrostietum caninae</i>	Torowiska Siedliska na torowiskach przejściowych Sposób rozmieszczenia: głównie mało- i średniopowierzchniowe, obszarowe, wypowe, o naturalnych granicach Stan dynamiczny: fitocenozy seralne Waloryzacja: umiarkowanie rzadkie w skali kraju
1) Zbiorowisko z mietlicą rozłogową (<i>Agrostis stolonifera</i>) 2) Zbiorowiska łąk uprawnych 3) Zbiorowisko z dominacją kupkówki pospolitej <i>Dactylis glomerata</i> 4) Zespół sitowia leśnego <i>Scirpetum silvatici</i> 5) Zespół turzycy darniowej <i>Caricetum cespitosae</i> 6) Zbiorowisko śmiałka darniowego <i>Deschampsia caespitosa</i> 7) Zbiorowisko z panującym sitem rozpięzchły <i>Epilobio-Juncetum effusi</i> 8) Zbiorowiska ziołowo-niskoturzycowe <i>Carex nigra</i> 9) Zespół wyczyńca łąkowego <i>Alopecuretum pratensis</i> 10) Zbiorowiska ziołoroślowe 11) Zbiorowisko łąk trzęślicowych <i>Molinietum caeruleae</i> 12) Zbiorowisko z dominacją trzcinnika leśnego <i>Calamagrostis arundinacea</i> 13) Zbiorowisko łąk trzęślicowych z udziałem sitów <i>Junco-Molinietum</i> 14) Łąka owsicowa <i>Arrhenatheretum elatioris</i> 15) Zbiorowisko kostrzewy czerwonej i wiechliny łąkowej <i>Poa pratensis-Festuca rubra</i> 16) Zespół życicy trwałej i grzebienicy pospolitej <i>Lolio-Cynosuretum</i>	Łąki Siedliska na świeżych i wilgotnych glebach mineralnych na wysoczyźnie oraz wyniesieniach mineralnych w dolinie Sposób rozmieszczenia: na wyniesieniach w dolinie w większości: mało- i średniopowierzchniowe, wypowe, jednorodne; na obrzeżach doliny: w większości średnio- i wielkopowierzchniowe, nieciągłe, obszarowe i pasmowe, niejednorodne; w obu przypadkach o granicach naturalnych Stan dynamiczny: fitocenozy seralne Waloryzacja: pospolite w skali kraju, z wyjątkiem <i>Molinietum caeruleae</i>, zaliczanym do zbiorowisk umiarkowanie rzadkich w skali kraju; w zbiorowiskach <i>Molinietum caeruleae</i> (grąd Koziołek) oraz w zbiorowisku z dominacją <i>Calamagrostis arundinacea</i> (grąd Bierzewo) obecne gatunki chronione.
1) Murawy szczytlichowe <i>Spergulo vernalis-Corynephorretum</i> 2) Zbiorowisko z macierzanką piaskową <i>Thymus serpyllum</i> i <i>Cladonia furcata</i> 3) Murawy zawciągowe <i>Diantho-Armerietum elongatae</i> 4) Zbiorowisko wrzосу zwyczajnego i bliźniczki psiej trawki <i>Calluno-Nardetum strictae</i>	Murawy napiaskowe oraz wrzosowiska i murawy bliźniczkowe Siedliska na piaszczystych wyniesieniach oraz wydmach Śródlądowe Sposób rozmieszczenia: w większości mało- i średniopowierzchniowe, obszarowe, niejednorodne o naturalnych granicach Waloryzacja: pospolite w kraju Występują gatunki rzadkie i chronione.
1) Zbiorowisko z dominacją <i>Cirsium arvense</i> i <i>Urtica dioica</i> 2) Uprawy rolne 3) Inne (osiedla i drogi)	Rudność synantropijna Siedliska przy zabudowaniach, drogach i inne Sposób rozmieszczenia: mało- i średniopowierzchniowe pasmowe i obszarowe, wypowe, nieciągłe, niejednorodne o granicach prostych Stan dynamiczny: fitocenozy seralne Waloryzacja: pozaklasowe

1) Łozowisko <i>Salicetum pentandro-cinereae</i>	Zarośla
2) Zarośla wierzby rokity i brzozy niskiej <i>Betulo-Salicetum repentis</i>	Łozowisko na torfowiskach niskich Sposób rozmieszczenia: mało-średnio- i wielkopowierzchniowe obszarowe i liniowe, niekiedy strefowe, jednorodne o granicach naturalnych
3) Wikliny nadrzeczne <i>Salicetum triandro-viminalis</i>	Stany dynamiczne fitocenozy seralne
	Waloryzacja: pospolite w kraju za wyjątkiem <i>Betulo-Salicetum repentis</i> które jest rzadkie w skali kraju.

2.8. Na obszarze Parku występują następujące gatunki roślin:

- 1) rośliny naczyniowe (*Vascular*) – 662 gatunki;
- 2) mszaki (*Bryophyta*) – 59 gatunków;
- 3) glony (*Algae*) – 140 gatunki.

2.9. Na terenie Parku stwierdzono występują następujące gatunki zwierząt:

- 1) parzydełkowce (*Hydrozoa*) - 1 gatunek;
- 2) wirki (*Turbellaria*) – 2 gatunki;
- 3) wazonkowce (*Oligochaeta*) – 25 gatunków;
- 4) pijawki (*Hirudinea*) – 10 gatunków;
- 5) roztocze wodne (*Hydroacarina*) – 2 gatunki;
- 6) komary (*Cuculicidae*) – 16 gatunków;
- 7) motyle (*Lepidoptera*) – 50 gatunków;
- 8) ważki (*Odonata*) – 24 gatunki;
- 9) jętki (*Ephemeroptera*) – 8 gatunków;
- 10) widelnice (*Plecoptera*) – 1 gatunek;
- 11) różnoskrzydłe (*Heteroptera*) – 7 gatunków;
- 12) wielkoskrzydłe (*Megaloptera*) – 1 gatunek;
- 13) chrząszcze (*Coleoptera*) – 10 gatunków;
- 14) chruściki (*Trichoptera*) – 6 gatunków;
- 15) muchówki (*Diptera*) - 35 gatunków;
- 16) wrotki (*Rotifera*) - 173 gatunki;
- 17) skorupiaki (*Crustacea*) - 53 gatunki; w tym *Cyclopoida* - 18 gatunków; *Cladocera* - 35 gatunków;
- 18) pająki (*Aranea*) - 150 gatunków;
- 19) małże (*Bivalvia*) - 11 gatunków;
- 20) ślimaki (*Gastropoda*) - 26 gatunków;
- 21) ryby (*Pisces*) - 23 gatunki;
- 22) płazy (*Amphibia*) - 13 gatunków;
- 23) gady (*Reptilia*) - 3 gatunki;
- 24) ptaki (*Aves*) - 203 gatunki;
- 25) ssaki (*Mammalia*) - 33 gatunki.

2.10. W Parku występują następujące typy krajobrazu:

- 1) hydrogeniczne typy krajobrazu: szuwarowy, turzycowiskowy, mszysto-mechowiskowy, łąkowy bagienny, lasów i zarośli bagiennych, lasy brzożowe, olsy;
- 2) litogeniczne typy krajobrazu: polny, łąkowy, leśny;
- 3) antropogeniczne typy krajobrazów.

2.11.1. W Parku występują następujące obiekty kultury materialnej:

- 1) zespół parkowo - pałacowy w Kurowie;

- 2) reduta obronna "Koziołek" na bagnach w pobliżu Kurowa;
 - 3) tradycyjne sposoby użytkowania rolniczego (stogi siana, wypas bydła i koni na nadnarwiańskich łąkach).
2. W Parku występują następujące obiekty kultury niematerialnej:
- 1) nazewnictwo miejscowe noszące wpływy kilku przenikających się kultur (np. nazwy miejscowości pochodzenia białoruskiego i ukraińskiego: Waniewo, Suraż, Uhowo; mazowieckiego: Borowskie, Kruszewo, Łupianka, Śliwno);
 - 2) legendy miejscowe, przysłowia;
 - 3) zwyczaje i obrzędy (np. zwyczaje żniwne, związane z cyklem pór roku, świąteczne);
 - 4) zdarzenia cykliczne (np. Noc Świętojańska, Jarmark Dominikański, dzień Ogórka, Festyn Św. Anny).

3.Cele ochrony

3.1. Celem ochrony przyrody nieożywionej jest:

- 1) zahamowanie niekorzystnych przeobrażeń gleb hydrogenicznych zachodzących na skutek przesuszenia;
- 2) ograniczenie erozji wodnej gleb mineralnych i zachowanie naturalnej rzeźby terenu;
- 3) ograniczenie erozji eolicznej zwymionych grądów;
- 4) utrzymanie obecnego stanu powierzchni ziemi, (zakaz eksploatacji surowców mineralnych w Parku i otulinie);
- 5) poprawa jakości wód podziemnych.

3.2. Celem ochrony ekosystemów Parku jest:

1. w ekosystemach wodnych:

- 1) utrzymanie wysokiego poziomu wód powierzchniowych i podziemnych oraz ich cyklu hydrologicznego, systemu bocznych ramion, stałych i okresowych zbiorników wodnych,
- 2) zachowanie istniejącego stanu stosunków wodnych i renaturalizacja terenów zdegradowanych,
- 3) podwyższenie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych,
- 4) ochrona jakości wód powierzchniowych,
- 5) przystosowanie funkcjonowania zbiornika Siemianówka do potrzeb ochrony przyrody Parku,
- 6) ograniczenie procesów eutrofizacji, zanieczyszczeń i skażeń środowiska wodnego;

2. w lądowych ekosystemach nieleśnych:

- 1) utrzymanie przestrzennego przenikania się ekosystemów lądowych z ekosystemami wodnymi wynikające z bogatej sieci koryt rzecznych charakterystycznej dla rzeki anastomozującej;
- 2) utrzymanie poprzecznej strefowości siedlisk i zbiorowisk roślinnych wynikającej z dominacji fluwiogenicznego typu hydrologicznego zasilania;
- 3) usunięcie zniekształceń wynikających z zaprzestania ekstensywnego użytkowania zbiorowisk turzycowych;
- 4) ograniczenie ekspansji trzciny w zbiorowiska turzycowe;
- 5) powrót do wcześniejszego stadium sukcesji w zbiorowiskach ulegających procesom zakrzaczania;
- 6) zachowanie ekstensywnego użytkowania łąk w dolinie rzeki i na jej obrzeżach;
- 7) zachowanie naturalnych zbiorowisk roślinności olsów;
- 8) zachowanie naturalnych siedlisk drobnych ssaków, ptaków i innych grup fauny;
- 9) zachowanie naturalnych siedlisk gatunków roślin zasiedlających obrzeża lasów i strefę kontaktową ze zbiorowiskami bagiennymi;
- 10) zachowanie naturalnych siedlisk owadów zasiedlających stare obumierające i powalone pnie drzew;
- 11) zachowanie różnorodności siedliskowej oraz gatunkowej charakterystycznej dla obszaru doliny Narwi;

3. w ekosystemach leśnych:

- 1) zapewnienie naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych;
- 2) renaturalizacja zniekształconych ekosystemów.

3.3. Celem ochrony gatunków roślin i ich siedlisk jest:

- 1) zabezpieczenie dziko występujących roślin i ich siedlisk;
- 2) zachowanie, przywrócenie różnorodności gatunkowej roślin;
- 3) zachowanie zasobów genetycznych.

3.4. Celem ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk jest:

- 1) ochrona różnorodności gatunkowej i procesów jej sprzyjających a przede wszystkim ochrona fauny środowisk mokradłowych;
- 2) zapewnienie ciągłości występowania wszystkich rodzimych gatunków zwierząt;
- 3) zapewnienie warunków do prawidłowego funkcjonowania zoocenoz poprzez ochronę odtwarzanie i kształtowanie siedlisk;
- 4) utrzymanie w skali regionalnej i globalnej populacji zwierzęcych oraz zapewnienie warunków do wzrostu liczebności gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem;
- 5) odtworzenie właściwej dla poszczególnych biotopów liczebności i struktury populacji zwierząt, które w wyniku przekształcania siedlisk nie podlegają skutecznej kontroli biocenotycznej (naturalnym mechanizmom regulacyjnym);
- 6) stworzenie odpowiednich warunków do wykorzystania zasobów faunistycznych dla celów naukowych i dydaktycznych.

3.5. Celem ochrony siedlisk przyrodniczych jest utrzymanie lub przywrócenie do właściwego stanu miejsc bytowania roślin i zwierząt.

3.6. Celem ochrony krajobrazów jest zachowanie w stanie możliwie niezmiennym naturalnych składników krajobrazu i utrzymanie ich w układzie, w którym każdy z tych składników uczestniczy, w możliwie optymalnym stopniu, w zapewnieniu równowagi.

3.7. Celem ochrony wartości kulturowych jest uwidocznienie, uczynienie, zachowanie elementów dziedzictwa kulturowego wraz z otoczeniem.

4.Sposoby eliminacji i minimalizacji zagrożeń dla przyrody

4.1. Identyfikacja i ocena zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby ich eliminacji i minimalizacji przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji i minimalizacji zagrożeń dla przyrody (opis sposobów ochrony)
1	Pogarszanie się bilansu wodnego	Współdziałanie administracji Parku z organami administracji lokalnej i samorządami gmin w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych w obszarze Parku, próby oddziaływania Parku na zapisy planów zagospodarowania przestrzennego, przywrócenie dawnych warunków hydrologicznych w Parku, zwiększenie retencji na obszarze Parku, stały monitoring ilości zasobów wodnych
2.	Zmiana naturalnego reżimu rzecznoego	Współdziałanie administracji Parku z organami administracji państwowej i samorządowej w sprawie funkcjonowania zbiornika Siemianówka i jazu w Rzędzianach. Przystosowanie pracy zbiornika Siemianówka oraz jazu Rzędziany do potrzeb ochrony przyrody Parku.
3.	Zanieczyszczenie wód Parku	Współdziałanie administracji Parku z organami administracji lokalnej i samorządami gmin w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych w zlewni Narwi, próby oddziaływania Parku na zapisy planów zagospodarowania przestrzennego, wspieranie działań gmin w celu szybkiego uregulowania gospodarki wodno-ściekowej, przywrócenie konieczności oddziaływania zapisów planów ochrony parków narodowych na zapisy planów zagospodarowania przestrzennego w otulinie parków, wykupy gruntów, przejęcie gruntów od Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, monitoring jakości wód

4.	Nieprawidłowy skład gatunkowy drzewostanów w (drzewostany sztucznego pochodzenia), nieprawidłowa struktura przestrzenna	Cięcia pielęgnacyjno-hodowlane, regulujące skład gatunkowy i strukturę przestrzenną.
5.	Zagrożenie ze strony owadów.	Wykładanie pułapek naturalnych i feromonowych; obserwowanie faz rozwoju owadów zagrażających drzewostanom (poszukiwanie owadów w ściółce i w glebie).
6.	Pożary	Ochrona przeciwpożarowa (patrole ochronne, utrzymanie punktów czerpania wody, dróg dojazdowych i pożarowych, łączności, dozorowanie pożarzyst).
7.	Zanikanie roślinności zielnej (różnych zespołów i gatunków), w następstwie zaniechania gospodarki łaskarskiej.	Wykaszenie, wypas.
8.	Sukcesja trzciny i zakrzaczeń ekosystemach nieleśnych, powodująca obniżenie ich różnorodności biologicznej.	Wykaszenie, wypas odkrzaczanie, eliminacja lub opóźnianie sukcesji trzciny i zakrzaczeń.
9.	Zmiana i zanikanie biotopów oraz związanych z nimi gatunków roślin, grzybów i zwierząt.	Ochrona, odtwarzanie i tworzenie specyficznych biotopów (na przykład oczka wodne), utrzymywanie właściwych stosunków wodnych.
10.	Niewłaściwy skład gatunkowy ichtiofauny	Ochrona tarlisk i zimowisk, zarybianie, odłowy kontrolne.
11.	Śmiertelność płazów powodowana ruchem kołowym	Wykonywanie ogrodzeń i przejść podziemnych, w miejscach wędrówek płazów przez drogi.
12.	Gatunki obce rodzimej florze i faunie	Eliminacja gatunków obcych.
13.	Zanikanie obiektów, miejsc i historycznych metod gospodarowania związanych z dawną działalnością człowieka	Remontowanie i odtwarzanie obiektów i miejsc historycznych przywracanie tradycyjnej gospodarki łaskarskiej.
14.	Zanikanie regionalnej kultury i sztuki (muzyka, literatura, sztuki plastyczne, stroje, rękodzieło, zwyczaje i obrzędy).	Organizowanie imprez z udziałem twórców ludowych, artystów i zespołów regionalnych oraz zajęć i warsztatów rękodzieła ludowego i regionalnej twórczości artystycznej.
15.	Wzrost ruchu turystycznego.	Zorganizowanie właściwego systemu informacji turystycznej w Parku i jego otoczeniu; Czasowe zakazy wstępu uwarunkowane ochroną walorów przyrodniczych; popularyzacja Ścieżek edukacyjnych i szlaków turystycznych.

5. Obszary ochrony ścisłej, częściowej i krajobrazowej

5.1. Obszary ochrony ścisłej stanowią łącznie 45,59 ha i obejmują następujące działki obrębu ewidencyjnego Kurowo SNS: 1,2, cz. 3/1 i cz. 18/1.

5.2. Obszary ochrony częściowej stanowią łącznie 1349,65 ha i obejmują następujące działki:

- 1) obręb ewidencyjny Pańki - działki: 347, 355, 35/14, 35/15, 35/16, 35/46, 53/29, 53/35, 21/7, 21/8, 21/9, 21/10, 21/11, 21/19, 21/21, 17/1, 17/2, 17/3, 17/4, 3/4, 3/5, 3/8, 3/9, 11/1, 12/5, 35/7, 35/8, 35/48, 348, 356, 349, 357, 38/6, 38/10, 38/12, 38/5, 2/9, 2/10, 2/11, 2/12, 8/36, 13/1, 13/2, 13/3, 13/4, 13/6, 35/1, 35/2, 35/3, 35/4, 35/49, 21/29, 24/19, 24/21, 24/23, 24/25, 24/27, 24/29, 362, 69/1, 31/1, 31/2, 31/3, 336, 22/4, 22/5, 22/6, 22/7, 22/8, 22/10, 22/9, 47/3, 47/4, 47/5, 47/6, 47/7, 47/8, 47/9, 47/10, 47/11, 40/14, 40/24, 40/25, 40/26, 40/27, 40/28, 40/29, 40/30, 40/31, 20/31, 30/1, 30/2, 30/3, 65/1, 65/2, 65/3, 16/11, 16/12, 16/13, 16/14, 56/1, 56/2, 56/3, 56/6, 56/7, 56/8, 56/9, 56/10, 56/11, 56/12, 56/13, 56/14, 56/15, 52/2, 52/13, 52/15, 52/16, 15/2, 15/7, 15/12, 15/17, 52/14, 24/20, 24/10, 24/22, 24/24, 24/26, 24/28, 24/30, 21/28, 25/1, 25/2, 25/3, 43/1, 43/3, 43/5, 43/7, 43/9, 43/15, 43/17,

- 43/21, 43/22, 26/1, 26/2, 26/3, 26/4, 50/5, 50/14, 50/30, 50/31, 50/32, 50/33, 50/34, 24/17, 24/18, 15/5, 15/10, 15/15, 15/20, 64/1, 64/3, 64/4, 308, 309, 310/1, 310/2, 310/3, 310/4, 310/5, 310/6, 310/7, 310/8, 311, 312, 313, 328, 329, 35/6, 42/2, 42/3, 42/4, 42/5, 42/6, 42/7, 42/8, 42/9, 42/10, 42/11, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{7}$, $\frac{3}{2}$, $\frac{4}{1}$, $\frac{4}{2}$, $\frac{4}{3}$, $\frac{4}{4}$, 5/9, 5/12, 5/13, 5/14, 5/15, 6/8, 7/2, 7/8, 7/9, 7/10, 8/1, 8/2, 8/5, 8/6, 8/7, 8/10, 8/11, 8/12, 8/15, 8/16, 8/17, 8/20, 8/27, 8/30, 8/33, 8/37, 8/38, 8/39, 8/40, 8/41, 8/42, 8/43, 8/44, 8/45, 8/46, 8/47, 9/1, 9/2, 9/19, 9/20, 9/21, 9/22, 10/1, 10/2, 10/3, 10/4, 331, 332, 334, 34/9, 34/10, 34/11, 41/2, 41/3, 41/4, 41/5, 41/6, 41/7, 41/8, 41/9, 41/10, 65/5, 56/6, 70/4, 363;
- 2) obręb ewidencyjny Kruszewo - działki: 285/2, 287/1, 318/2, 359/17, 360/6, 366/5, 321/4, 177/5, 178/5, 178/6, 178/14, 178/15, 178/17, 178/18, 229/1, 229/2, 229/3, 229/4, 230/4, 230/5, 230/6, 154/1, 154/2, 154/3, 188/1, 321/2, 384/2, 188/4, 855, 858, 863, 159/2, 163/4, 164/5, 164/6, 164/7, 168/1, 168/10, 168/24, 171/8, 172/1, 172/2, 172/3, 172/4, 172/5, 172/6, 176/10, 176/11, 176/12, 176/13, 183/5, 209/10, 211/17, 211/20, 212/9, 212/14, 212/18, 212/22, 212/25, 212/29, 216/1, 216/2, 228/1, 228/2, 228/3, 228/4, 233/5, 233/6, 233/7, 234/1, 234/2, 234/3, 307, 318/1, 355/2, 356/2, 359/7, 359/11, 359/13, 363/1, 378/3, 394/1, 394/2, 403/10, 554, 704, 818, 852, 854, 866, 211/23, 211/24, 211/25, 211/26, 211/27, 212/6, 359/6, 359/10, 359/12, 160/4, 168/13, 403/1, 820, 403/11, 168/14, 168/26, 194/1, 210/2, 239/1, 239/2, 239/3, 403/3, 817, 835, 203/17, 204/4, 204/5, 204/6, 357/7, 357/8, 357/9, 785, 821, 552, 584, 586, 795, 188/3, 188/5, 347/1, 347/2, 347/3, 347/4, 347/5, 171/1, 171/2, 171/6, 171/7, 556, 819, 185/2, 185/3, 185/4, 185/6, 185/7, 323/1, 398/5, 752, 753, 754, 755, 756, 711, 712, 713, 714, 715, 767, 768, 769, 770, 771, 593, 726, 727, 728, 734, 735, 736, 737, 738, 691, 692, 693, 694, 176/1, 176/4, 176/5, 233/3, 772, 773, 162/1, 162/2, 162/3, 404, 163/8, 163/9, 163/10, 178/12, 211/7, 170/7, 170/8, 170/9, 832, 385/1, 385/2, 385/3, 757, 758, 759, 760, 761, 168/15, 403/5, 156/1, 156/3, 156/4, 156/6, 168/11, 403/2, 403/4, 669, 775, 776, 170/4, 170/5, 170/6, 389/16, 389/17, 389/18, 389/25, 389/26, 389/27, 178/16, 178/19, 229/8, 229/9, 229/10, 178/13, 392/6, 176/2, 176/3, 176/6, 176/7, 176/8, 176/9, 233/1, 233/2, 233/4, 537/1, 853, 856, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 179/1, 179/6, 286;
- 3) obręb ewidencyjny Izbiszczce - działki: 369/3, 252/4, 338/3, 357/5, 357/6, 364/1, 369/1, 369/2, 369/4, 369/8, 369/19, 369/20, 369/21, 370/4, 370/5, 374/1, 377/5, 379/1, 379/5, 379/7, 379/9, 379/10, 380/2, 380/5, 380/8, 380/9, 391/2, 400/14, 396, 369/6, 369/11, 369/15, 393/1, 393/5, 393/6, 393/7, 243/5, 251/3, 258/3, 298/1, 314/2, 344/1, 344/3, 344/4, 344/5, 346/3, 346/7, 355/4, 355/6, 358/3, 358/4, 377/1, 377/11, 377/12, 378/2, 387/1, 387/2, 387/3, 387/4, 389/3, 397/3, 401/2, 404/4, 374/15, 374/17, 374/21, 253/3, 317/1, 320/1, 320/7, 320/9, 320/12, 358/1, 358/2, 348/5, 348/6, 348/7, 322/1, 322/8, 342/1, 342/3, 342/5, 342/7, 252/6, 338/4, 338/6, 338/8, 348/4, 371/4, 371/5, 371/12, 371/13, 371/14, 332/5, 329/1, 329/2, 329/3, 329/4, 329/5, 353/3, 353/4, 353/5, 353/6, 353/7, 253/4, 312/3, 312/4, 381/1, 381/2, 381/5, 317/3, 317/4, 337/8, 392/3, 374/4, 383/1, 383/2, 383/3, 383/4, 319/1, 319/11, 319/14, 352/1, 352/2, 352/3, 352/4, 83/4, 241/4, 405/3, 310/6, 332/1, 332/2, 332/3, 372/2, 372/5, 372/7, 372/8, 373/7, 373/9, 373/11, 333/6, 333/12, 355/2, 349/1, 349/2, 349/5, 252/5, 338/5, 338/7, 393/3, 327/9, 345/1, 345/3, 345/4, 345/5, 384/1, 384/3, 384/5, 384/7, 399/3, 311/1, 311/3, 325/5, 391/3, 400/1, 334/6, 334/7, 335/6, 335/7, 348/8, 245/3, 245/4, 330/1, 330/2, 330/3, 330/4, 330/5, 488, 310/12, 379/3;
- 4) obręb ewidencyjny Rzędziany - działki: 158;
- 5) obręb ewidencyjny Radule - działki: 89/2, 137/2, 137/3, 137/4, 137/5, 260/1, 260/2, 271, 272/1;
- 6) obręb ewidencyjny Mojsiki Borzyska - działki: 93/1, 93/2, 93/3, 93/4, 94/1, 94/2, 94/3, 95/1, 95/2, 95/3, 96/1, 96/2, 97;
- 7) obręb ewidencyjny Mojsiki - działki: 10;
- 8) obręb ewidencyjny Waniewo - działki: 112/1, 441;
- 9) obręb ewidencyjny Jeńki - działki: 268/2, 296, 313/1, 313/2, 313/3, 313/4, 313/5, 313/6, 313/7, 319, 385/2, 385/4;
- 10) obręb ewidencyjny Kurowo Kolonia - działki: 213, 197, 223, 90, 100, 111;
- 11) obręb ewidencyjny Kurowo SNS - działki: cz.3/1, 4/2, 4/3, 5, 6/2, 6/28, 12, 16/1, cz.18/1, 20/2;
- 12) obręb ewidencyjny Wólka Waniewska - działki: 11, 20, 21, 27/1, 35, 47, 53, 67, 73/1, 101/1, 101/2, 102, 168, 171/2, 175/2, 176, 178, 188, 177/2, 208, 213/1, 213/2, 222, 223, 239, 241, 243, 246, 267/2, 282, 288, 296, 295, 198/1, 87/1, 182/4, 264, 199, 197/2, 197/1, 104, 191, 192/4, 27/2, 185;
- 13) obręb ewidencyjny Bokiny - działki: 249, 253, 276/1, 277/1, 330/2, 335/2, 84/12, 443/3, 375, 429/2, 429/3, 284;
- 14) obręb ewidencyjny Łapy Szolajdy - działki: 452, 594, 598, 766, 955, 975, 981, 1200, 64, 352, 431, 542, 634, 710, 863; 906, 918, 1025, 1158
- 15) obręb ewidencyjny Łapy Dębowina - działki: 2566, 2583, 2288, 1374, 1549, 1591, 1658, 1747, 1771, 1880, 1940, 2138, 2291, 2315, 2571, 1620, 2644/1, 2732, 2008, 2017, 2535, 1487, 1502, 1750, 1928;
- 16) obręb ewidencyjny Uhowo - działki: 889, 348/1, 349/4, 377/3, 491a/4, 508/6, 515/4, 350, 351, 367, 369/4, 369/5, 491a/5, 508/7, 533/1, 420/3, 494/1, 771/1, 772/1, 766, 773/1, 829/1, 830/1, 869, 873, 879, 353/3, 353/2, 346/2, 346/3, 346/4, 343/2, 801, 804, 884, 866, 809/1, 808/1, 882, 901, 838/1, 887, 897, 833/1, 375/3, 516/4, 519/1, 379/3, 373/1, 454/1, 509/7, 356, 399/2, 414/4, 497/3, 497/4, 496/8, 521/4, 521/7, 522/4, 522/7, 537/4, 411/2, 513/2, 355, 363, 384/1, 523/2, 408, 498/3, 767/2, 777/1, 347/5, 489/3, 519/5, 519/10, 519/4, 519/9, 409/2, 353/1, 370/1, 498/4, 516/2, 509/6, 519/2, 519/7, 407/2, 510/5, 389, 470/5, 470/2, 470/4, 518/9, 518/10, 421/1, 487/3, 905, 465/3, 504/1, 504/3, 504/2, 507/3, 507/6, 484/3, 461/2, 509/5, 491a/6, 526/5, 460/2, 462/1, 376/10, 426/12,

- 400/1, 428/2, 376/5, 426/5, 376/7, 426/7, 378/3, 425/3, 507/4, 470/1, 539/2, 467/3, 534/3, 536/3, 452, 463/3, 411/1, 444/1, 513/1, 520/3, 520/4, 453/1, 347/1, 366, 492/2, 484/6, 495/2, 359/3, 508/2, 491a/3, 508/5, 420/1, 515/3, 410/2, 501/2, 501/4, 501/6, 501/8, 388/4, 474/5, 537/2, 474/2, 474/6, 496/6, 494a/8, 504/4, 504/5, 533/2, 533/3, 501/5, 388/5, 532/1, 505/3, 418/10, 376/8, 426/8, 519/3, 519/8, 413/5, 384/3, 485/1, 357/2, 368/2, 348/3, 347/2, 459, 484/1, 536/1, 460/3, 462/2, 421a/2, 465/1, 465/2, 465/4, 522/8, 478/2, 445/2, 347/3, 415/4, 486/2, 378/1, 425/1, 348/2, 376/6, 426/6, 507/7, 417, 418/7, 418/8, 359/4, 459/1, 424/1, 376/9, 426/11, 403, 427/5, 544/18, 474/3, 449/1, 496/3, 446/2, 494a/5, 502/2, 438/4, 399/1, 533/4, 501/7, 358/1, 371/3, 427/3, 376/11, 426/13, 377/2, 424/2, 527/4, 490/5, 502/1, 507/5, 352, 501/3, 405/2, 518/13, 527/2, 479/2, 497/2, 479/1, 354/3, 375/1, 506/1, 518/12, 477;
- 17) obręb ewidencyjny Topilec – działki: 100, 102, 103, 104, 106, 238, 246, 249, 250, 255, 439/1, 449, 490, 113, 114, 123, 200, 207, 208, 216, 217, 218, 219, 222, 224, 225, 226, 262, 265, 423, 425, 427, 429, 430/1, 432, 444, 466, 484, 494, 550, 554, 201/1, 234/1, 236, 458, 121, 206, 261, 263, 420, 426, 428;
- 18) obręb ewidencyjny Zawady – działki: 117, 121/2, 119/2, 123/1;
- 19) obręb ewidencyjny Baciuty – działki: 1055, 1082, 1083, 1084, 1131, 974, 959, 1175, 930, 931, 960, 961, 996, 1164, 1117, 872, 879, 897, 690, 695, 705, 709, 711, 712, 717, 723, 724, 733, 743, 725, 703, 803, 804, 808, 831, 837, 844, 845, 832, 820, 816, 815, 826, 777, 924, 918, 917, 915, 909, 907, 953, 1157, 1143, 1110, 988, 1189, 1190, 1137, 862, 1176, 1186, 952, 977, 759, 976, 978, 1090, 1091, 981, 1064, 761, 1044, 1045, 1046, 1047, 827, 984, 1196, 922, 983, 861, 857, 1172, 1125, 1126, 1183, 1184, 1182, 1180, 1128, 1130, 1144, 875, 891, 694, 702, 708, 728, 729, 735, 833, 801, 813, 814, 829, 836, 825, 796, 964, 1107, 1132, 1146, 1118, 1165, 991, 1112, 1159, 935, 939, 989, 1158, 919, 776, 778, 779, 843, 765, 903, 763, 710, 772, 1063, 752, 1201, 1198, 1206, 1145, 798, 646, 700, 762, 767, 768, 792, 793, 794, 800, 834, 990, 1038, 1108, 1109, 1111, 1173, 864;
- 20) obręb ewidencyjny Turośń Dolna – działki: 247, 250, 810/1;
- 21) obręb ewidencyjny Bojary – działki: 58, 201, 203, 215, 217, 223, 224, 228, 229, 230, 231, 243, 244, 245, 250, 483, 486, 498, 509, 510, 512, 494, 44, 53, 84, 92, 159, 172, 505;
- 22) obręb ewidencyjny Borowskie Żaki – działki: 5/1, 9, 17, 19, 28, 42/1, 45, 48, 51, 60, 61, 63, 64, 65, 67/1, 71, 89, 90, 94, 103, 160, 172, 175, 185, 457, 461/1, 464, 465, 472/1, 36, 39, 40, 58;
- 23) obręb ewidencyjny Łapy III – działki: 139, 140, 141, 142, 162, 163, 164, 255, 267, 313, 488, 650, 657, 668, 672, 66, 100, 101, 102, 106, 108, 109, 111, 115, 116, 117, 167, 168, 170, 179, 205, 216, 258, 259, 310/1, 310/4, 331, 332, 337, 341/3, 362, 378, 380, 391/1, 458, 459, 460/2, 464, 466, 467, 1280, 1325, 1348, 1368, 1429, 1572, 1247, 347, 348, 355, 356, 369, 472, 494, 749, 759, 740, 748, 758, 756, 764;
- 24) obręb ewidencyjny Suraz – działki: 2, 3, 4, 5, 6, 7/1, 36/1, 68/2, 96/3, 112/3, 126/1, 143/1, 155/1, 171/3, 175, 195/1, 258/2, 260/3, 260/4, 274/1, 276/1, 278/1, 279/1, 288/3, 331/4, 338/1, 344/1, 398/1, 351/1, 431/1, 464, 474/6, 480/2, 486, 555/1, 576, 577, 578, 581/1, 620, 711/8, 721/1, 727/1, 758, 782, 792/1, 860, 865, 871, 880, 870, 256/1, 85/3, 123/1, 158/2, 159/1, 171/1, 173, 177, 179/3, 288/4, 289/4, 298/6, 357/1, 369/1, 416/3, 431/1, 474/5, 481, 484/1, 580/1, 665/1, 667/1, 669/1, 671/1, 686/1, 682/1, 711/10, 750, 751, 770/6, 779/1, 806/3, 806/4, 837/3, 874, 875, 881, 199/9, 199/7, 696/4.

5.3. Obszary ochrony krajobrazowej stanowią 5414,99 ha.

6. Program działań ochronnych w obszarach ochrony ścisłej, częściowej i krajobrazowej

6.1. Program działań w obszarach objętych ochroną ścisłą obejmuje:

- 1) eliminowanie zagrożeń zewnętrznych w szczególności skażenia powietrza; gleb i wód;
- 2) ochronę przed nielegalną penetracją ludzką;
- 3) ochronę przeciw pożarową;
- 4) utrzymanie stosunków wodnych;
- 5) obserwacje naturalnych procesów zachodzących w środowisku bez ingerencji człowieka;
- 6) badania i analiza przebiegu naturalnego procesu sukcesji;
- 7) pomiar i obserwacja zbiorowisk roślinnych jak również warunków siedliskowych.

6.2. Program działań ochronnych w obszarach ochrony częściowej obejmuje:

1. w lądowych ekosystemach leśnych:
 - 1) utrzymanie optymalnych warunków dla rozwoju zbiorowisk olsowych i łęgowych,
 - 2) w zbiorowiskach zniekształconych prowadzenie zabiegów przywracających naturalny skład gatunkowy i warunki siedliskowe,

- 3) cięcia pielęgnacyjne,
- 4) ochronę przeciwpożarową;
2. w lądowych ekosystemach nieleśnych:
 - 1) przywrócenie tradycyjnej ekstensywnej gospodarki łąkarskiej,
 - 2) zapewnienie właściwych poziomów wód powierzchniowych i gruntowych,
 - 3) renaturalizacja zbiorowisk oraz ich stabilizacja (ochrona przed ekspansją trzciny i zakrzaczeń);
3. w ekosystemach wodnych:
 - 1) ograniczenie odpływu wód powierzchniowych,
 - 2) przeciwdziałanie obniżaniu się poziomu wód gruntowych,
 - 3) uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej,
 - 4) poprawienie stosunków wodnych torfowisk,
 - 5) przeciwdziałanie antropogenicznej eutrofizacji,
 - 6) monitoring elementów biotycznych i abiotycznych.

6.3. Program działań ochronnych w obszarach ochrony krajobrazowej obejmuje:

- 1) utrzymywanie na niezmiennym poziomie warunków wodnych i żyzności siedliska;
- 2) dopuszczanie na terenach leśnych sukcesji naturalnej;
- 3) zachowywanie obecnego układu przestrzennego typów krajobrazu, ze szczególną dbałością o układy mozaikowe kontrastowych typów;
- 4) kontrolę zarastania terenów otwartych i w razie potrzeby ich koszenie, którego częstotliwość uzależniona jest od tempa regeneracji roślinności;
- 5) dopuszczenie aktualnego użytkowania, o ile nie zmienia ono charakteru krajobrazu.

6.4. W Parku halizny o powierzchni 19,07 ha i płazowiny o powierzchni 1,34 ha pozostawić do naturalnej sukcesji.

7. Opis sposobów ochrony

7.1.1. Sposoby ochrony ekosystemów leśnych polegają na:

- 1) zapewnieniu warunków dla naturalnych procesów rozwojowych;
- 2) wykonywaniu zabiegów pielęgnacyjnych w poszczególnych fazach rozwojowych drzewostanów obejmujących regulację składów gatunkowych;
- 3) ochronie drzewostanów przed czynnikami biotycznymi, abiotycznymi i antropogenicznymi;
- 4) wykonywanie czynności ochrony przeciw pożarowej lądowych ekosystemów.

2. Sposoby ochrony ekosystemów wodnych polegają na:

- 1) przywróceniu historycznego stanu stosunków wodnych poprzez podniesienie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych;
- 2) poprawie jakości wód, poprzez dążenie do likwidacji źródeł zanieczyszczeń położonych poza Parkiem;
- 3) wprowadzaniu ograniczeń poboru wód powierzchniowych z rzeki Narwi w granicach Parku;
- 4) propagowaniu działań z zakresu małej retencji;
- 5) właściwej eksploatacji systemów melioracyjnych (instalowanie urządzeń do regulowania odpływu);
- 6) doprowadzeniu do poprawy jakości wody retencjonowanej w zbiorniku Siemianówka;

- 7) wykorzystaniu pojemności retencyjnej zbiornika Siemianówka do podwyższenia w okresie letnim niskich stanów wód w Narwi;
- 8) wykorzystaniu zbiornika Siemianówka do stymulowania zalewów wiosennych doliny;
- 9) okresowym wykaszaniu łąk turzycowych;
- 10) prowadzeniu zabiegów ochronnych pozwalających utrzymać właściwą populację ryb.

3. Sposoby ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych polegają na:

- 1) utrzymaniu właściwych dla bagiennych ekosystemów lądowych poziomów wód powierzchniowych i gruntowych;
- 2) koszeniu łąk połączone z usuwaniem biomasy;
- 3) renaturalizacji nieleśnych ekosystemów lądowych, przez koszenie trzciny, połączone z usuwaniem biomasy;
- 4) dopuszczeniu sukcesji naturalnej;

4. Sposoby ochrony przyrody nieożywionej i gleb polegają na:

- 1) zapobieganiu negatywnym przeobrażeniom gleb torfowych poprzez poprawę warunków wilgotnościowych;
- 2) zapobieganiu erozji wodnej i wietrznej gleb;
- 3) działaniach mających na celu poprawę jakości wód gruntowych przez właściwą gospodarkę wodno-ściekową;
- 4) ochronie zasobów wód podziemnych przez ograniczenie eksploatacji;

5. Sposoby ochrony gatunkowej zwierząt polegają na:

- 1) ochronie siedlisk dziko żyjących zwierząt oraz zachowaniu i przywracaniu różnorodności gatunkowej;

6. Sposoby ochrony gatunkowej roślin polegają na:

- 1) zabezpieczaniu poprzez ochronie siedlisk występujących roślin oraz zachowaniu i przywracaniu różnorodności gatunkowej;

7. Sposoby ochrony wartości krajobrazowych polegają na zachowaniu i utrzymaniu w możliwie niezmienionym stanie naturalnych składników krajobrazu.

8. Sposoby ochrony wartości kulturowych polegają na:

- 1) zachowaniu regionalnych cech zabudowy wraz z otoczeniem;
- 2) zachowaniu elementów dziedzictwa kulturowego, oznakowanie obiektów, kultywowanie zwyczajów i podtrzymanie tradycji regionalnych.

8. Obszary i sposoby ich udostępniania dla celów turystycznych, naukowych i edukacyjnych

8.1. Udostępnianie obszaru Parku dla celów turystycznych, naukowych i edukacyjnych przedstawia się następująco:

- 1) na obszarze Parku dopuszcza się następujące formy turystyki: piesza, spływy kajakowe, spływy puchówkami, wędkowanie;
 - a) turystyka piesza może odbywać się tylko po oznakowaniach szlakach turystycznych i ścieżkach edukacyjnych,
 - b) turystyka zorganizowana może odbywać się w grupie nie przekraczającej 30 osób tylko pod kierownictwem przewodnika,
 - c) szlaki turystyczne, ścieżki edukacyjne i miejsca biwakowania udostępnione są przez cały rok,
 - d) palenie ognisk dozwolone jest w wyznaczonych do tego celu miejscach,
 - e) przewodnik grupy zorganizowanej (od 10 osób) nie będący pracownikiem Parku, musi posiadać upoważnienie dyrektora Parku,

- f) wody na obszarze Parku są udostępnione do spływów kajakowych oraz pływówkami,
- g) wody na obszarze Parku są udostępnione do amatorskiego połowu ryb na warunkach określonych regulaminem amatorskiego połowu ryb Polskiego Związku Wędkarskiego,
- 2) w celach naukowych obszar Parku udostępnia się po uzyskaniu zgody dyrektora Parku;
- 3) cele edukacyjne w Parku realizowane są przez wyznaczenie i opracowanie ścieżek edukacyjnych, udostępnianych indywidualnie lub w grupach z przewodnikiem;
- 4) imprezy edukacyjne, turystyczne rekreacyjne i sportowe na obszarze Parku mogą odbywać się wyłącznie za zgodą dyrektora Parku;
- 5) przebywających w Parku obowiązują przepisy ujęte w zarządzeniu dyrektora Parku;
- 6) wszystkie formy udostępniania Parku mogą być okresowo zawieszane w przypadku konieczności wynikającej z prowadzenia zabiegów ochronnych lub w przypadku nadzwyczajnych zagrożeń.

8.2. Lokalizację obiektów infrastruktury turystycznej i edukacyjnej w zarządzie Parku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Urządzenie, obiekt	Lokalizacja, miejscowość	Opis techniczny	Uwagi
1	ścieżka przyrodnicza „Kładka wśród bagien”	Kurowo	Kładka edukacyjna o długości 600 m, tablice dydaktyczne - 11szt., dostrzegalnia ornitologiczna	
2	ekspozycja przyrodnicza	Dyrekcja Parku Kurowo	Ekspozycja stała w pomieszczeniu o powierzchni 28 m ² , sala wystaw czasowych – 22 m ² , sprzęt do zajęć edukacyjnych	
3	Ośrodek Informacyjny Parku	Łapy	Dwa pomieszczenia punktu informacyjnego, sprzęt do zajęć edukacyjnych	
4	przystań kajakowa	Kurowo	Hangar, 12 kajaków wraz z osprzętem (wiosła, kamizelki asekuracyjne), pomost do cumowania kajaków, miejsce na ognisko	
5	miejsce biwakowania	Kurowo	Ogrodzenie, wiata (stoły, ławki) miejsce na ognisko, drewniane ławki, 2 toalety plastikowe, kosze na śmieci, kran z bieżącą wodą	
6	miejsce biwakowania	Kolonia Topilec	Ogrodzenie, wiata, dostrzegalnia ornitologiczna, kontener na śmieci, toaleta drewniana	

9. Ustalenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

- 9.1.**
1. Zachować istniejący cykl hydrologiczny rzeki Narew.
 2. Utrzymać i odtworzyć sieć drobnych zbiorników, oczek wodnych i terenów zabagnionych.
 3. Zachować różnorodność siedliskową.
 4. Uporządkować gospodarkę wodno-ściekową w jednostkach osadniczych przylegających do Parku.
 5. Uporządkować gospodarkę odpadami.
 6. Prowadzić wykupy gruntów prywatnych na rzecz Skarbu Państwa na terenach planowanych zabiegów ochronnych.
 7. Ograniczać uciążliwość tras komunikacyjnych.
 8. Zachować walorów krajobrazowe w obecnym kształcie.

9. Dbać o walory widokowe i walory panoram.
10. Rozwijać funkcję naukowo-dydaktycznych.

Załącznik Nr 2

ZADANIA OCHRONNE ORAZ SPOSOBY ICH WYKONYWANIA

LP.	Czynności	Sposób wykonania i zakres	Uwagi
1	2	3	4
<u>I. Ochrona ekosystemów leśnych</u>			
1.	Likwidacja zagrożeń ze strony owadów	Prognozowanie występowania owadów zagrażających drzewostanom wystawianie pułapek zapachowych (feromonowych) do odłowu chrząszczy i motyli, Kontrolne poszukiwania owadów w ściółce, wyszukiwanie drzew zasiedlonych przez korniki (trocinkowych), cięcia przygodne i sanitarne, korowanie surowca drzewnego wraz ze zniszczeniem kory.	
2.	Ochrona ekosystemów leśnych przed pożarami i szkodnictwem leśnym	Utrzymywanie przejezdności dróg dojazdowych do punktów czerpania wody i punktów przeciwpożarowych	
		Prowadzenie dyżurów pożarowych w czasie zagrożenia.	
		Dozorowanie pożarzysk	
3.	Regulacja składu gatunkowego oraz zagęszczenia drzew w drzewostanach	Wycięcie zbędnych drzew na powierzchni 3,77ha – 3d, 6p	W młodnikach (czyszczenia późne)
		Wycięcie zbędnych drzew na powierzchni: 14,87ha – 3a, 3b, 3o, 3t, 4c, 6o,	W drzewostanach w wieku od 20 do 34 lat (trzebieże wczesne)

		Wycięcie zbędnych drzew na powierzchni 27,76ha- 1b, 1c, 3c, 3j, 3k, 3n, 3p, 3r, 6m, 6n, 9a, 9h, 9i, 9j, 9k, 9m, 9n.	W drzewostanach w wieku od 30 do 50lat (trzebieże późne)
<u>II. Ochrona lądowych ekosystemów nieleśnych</u>			
1.	Ochrona lądowych ekosystemów nieleśnych zagrożonych ekspansją trzciny i zakrzaczeń.	Wykaszenie roślinności i odkrzaczanie co 1-3 lata połączone z usuwaniem biomasy na powierzchni 919,58ha;	Jednorazowe koszenie Usuwanie zakrzaczeń dotyczy drzew i krzewów do 1,5m wysokości.
		Wykaszenie roślinności i odkrzaczanie co 1-3 lata połączone z usuwaniem biomasy z dopuszczalnym ekstensywnym wypasem na powierzchni 1254,44ha	Jednorazowe koszenie Usuwanie zakrzaczeń dotyczy drzew i krzewów do 1,5m wysokości.
		Wykaszenie roślinności późnym latem i odkrzaczanie co 1-2 lata połączone z usuwaniem biomasy na powierzchni 3,73ha	Jednorazowe koszenie Usuwanie zakrzaczeń dotyczy drzew i krzewów do 1,5m wysokości.
		Wykaszenie roślinności i odkrzaczanie co roku połączone z usuwaniem biomasy z dopuszczalnym ekstensywnym wypasem na powierzchni 444,54 ha	Jednorazowe koszenie Usuwanie zakrzaczeń dotyczy drzew i krzewów do 1,5m wysokości.
		Ekstensywny wypas roślinności na powierzchni 30,84ha	
2.	Ochrona nieleśnych ekosystemów lądowych polegająca na przywróceniu szuwarów turzycowych i trawiasto-turzycowych	Wykaszenie roślinności i odkrzaczanie co roku połączone z usuwaniem biomasy na powierzchni 2328,42ha	Jednorazowe koszenie Usuwanie zakrzaczeń dotyczy drzew i krzewów do 1,5m wysokości.
		Wykaszenie roślinności i odkrzaczanie co roku połączone z usuwaniem biomasy z dopuszczalnym ekstensywnym wypasem na powierzchni 220,8ha	Jednorazowe koszenie Usuwanie zakrzaczeń dotyczy drzew i krzewów do 1,5m wysokości.
		usuwanie zakrzaczeń lub nasadzeń sosnowych połączone z usuwaniem biomasy na powierzchni 50,49ha	
<u>III. Ochrona ekosystemów wodnych</u>			

1.	Podwyższenie poziomu wód powierzchniowych i gruntowych	Przebudowa grobli Rzędziany-Pańki w celu utrzymania wód powierzchniowych na poziomie nie niższym niż rzędna 110,70 m n.p.m. Zmiana zasad eksploatacji jazu w Rzędzianach - stałe utrzymanie kłapy jazu na rzędnej 110,70 m n.p.m. – weryfikacja pozwolenia wodnoprawnego na eksploatację jazu. Odbudowa i remont pozostałych istniejących w dolinie przegród piętrzących z zachowaniem dotychczasowych rzędnych progów;	
2.	Odtworzenie warunków hydrograficznych w strefie doliny przyległej do grobli Rzędziany-Pańki	Odbudowa piętrzenia Kolonia Radule, budowa przetamowania na połączeniu starego i nowego koryta rzeki, udrożnienie zarastających koryt.	
<u>IV. Ochrona zwierząt</u>			
1.	Ochrona ptaków	Wykładanie karmy dla ptaków w okresie mroźnych i przedłużających się zim	W zależności od potrzeb
		Budowa sztucznych gniazd dla dziennych ptaków drapieżnych	
		Wykaszenie, odkrzaczenie, utrzymanie wysokich poziomów wód	
2.	Ochrona gadów i płazów	Zabezpieczenie przed wchodzeniem płazów na drogi, przecinające Park - budowa przepustów, stawianie płotków, kopanie rowów, przenoszenie.	
		Ochrona miejsc rozrodu, pogłębienie i rekultywacja istniejących zbiorników, wykopywanie nowych zbiorników.	
3.	Ochrona bezkręgowców	Wykaszenie, odkrzaczenie, utrzymanie wysokich poziomów wód, poprawa jakości wód.	
		Zachowanie starych drzew oraz powalonych, spróchniałych pni drzew	
4.	Ochrona ssaków	Wykaszenie, odkrzaczenie, utrzymanie wysokich poziomów wód	

		Ochrona cennych wiekowo drzewostanów olszowych i łęgowych	
		Zabezpieczenie tras migracji ssaków	
		Ochrona populacji bobra zabezpieczenie żeremi przed podpaleniami, zbyt intensywnym ruchem turystycznym oraz przed uszczupleniem bazy żerowej	
5.	Ochrona ryb	Wspomaganie populacji gatunków zagrożonych	
		Zabiegi zarybiania gatunkami drapieżnymi : sumem szczupakiem, boleniem	
		Kontrola składu gatunkowo i liczebności ryb	Połowry kontrolne
		Ocena stanu zdrowotnego ryb oraz stopnia ich skażenia metalami ciężkimi	
		Wprowadzenia okresowego zakazu uprawiania turystyki oraz wędkowania	Wprowadzenia okresowego zakazu uprawiania turystyki oraz wędkowania
		Ochrona miejsc rozrodu naturalnego oraz zimowania ryb	Zachowanie połączeń stałych i okresowych bocznych ramion, starorzeczy i zanikających oczek wodnych z głównym korytem rzeki
		Wprowadzenie okresowej całkowitej ochrony niektórych gatunków	W odniesieniu do suma - 6-8 lat, w odniesieniu do szczupaka - na zmieniających się wydzielonych obszarach Parku
<u>V. Ochrona roślin</u>			
1.	Ochrona gatunków rzadkich i zagrożonych	Uprawa w celu zasilania populacji naturalnych gatunków, wykaszanie i odkrzaczanie.	

2.	Ochrona rodzimych gatunków roślin przed inwazją gatunków obcych	Eliminowanie gatunków obcych	
<u>VI. Udostępnienie turystyczne i edukacja</u>			
1	Utrzymanie punktów informacji turystycznej.	Udostępnianie informacji na temat wartości przyrodniczych i kulturowych Parku i regionu oraz sposobów ich ochrony - w większych miejscowościach Parku i otuliny, a także przez Internet i wydawnictwa.	
2.	Wykonanie nowej i uzupełnienie istniejącej infrastruktury turystycznej i edukacyjnej	Rozbudowa ścieżki przyrodniczej „Kładka wśród bagien”.	Kurowo
		Wytyczenie i oznakowanie 4 ścieżek przyrodniczych w Parku i otulinie we współpracy ze szkołami i gminami.	Suraż-Uhowo, Bokiny, Kruszewo, Rogowo
		Zorganizowanie Ośrodka Edukacji Przyrodniczej poświęconego przyrodzie i kulturze doliny Narwi w budynku „młynarzówki”.	Kurowo
		Wytyczenie i oznakowanie szlaku turystyki wodnej	teren Parku
		Opracowanie, wykonanie i konserwacja systemu tablic informacyjnych	teren Parku i otuliny
		Budowa wież widokowych i dostrzegalni ornitologicznych na skraju doliny we współpracy z zainteresowanymi gminami	teren Parku i otuliny
3	Utrzymanie istniejącej infrastruktury turystycznej i edukacyjnej.	Naprawa i konserwacja obiektów.	
<u>VII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i krajobrazu</u>			
1	Ochrona krajobrazu	Utrzymanie walorów krajobrazu na niezmiennym poziomie.	np. kontrola zarastania
		Rewaloryzacja krajobrazu – zwiększenie walorów bez zmiany jego cech zasadniczych.	np. zwiększenie różnorodności w wyniku odpowiedniego koszenia
		Rekultywacja krajobrazu w obrębie antropogenicznie przekształconych fragmentów otuliny.	wprowadzanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych i śródłukowych, zasłanianie roślinnością obiektów dysharmonijnych.
2.	Ochrona terenów osadniczo -rolniczych	Rewaloryzacja i rekultywacja w celu wkomponowania terenów	

		zabudowanych w krajobraz przy zachowaniu specyfiki regionu.	
3	Ochrona elementów dawnych fortyfikacji.	Uczytelnienie obiektu poprzez usunięcie części roślinności oraz ustawienie tablic informujących o historii obiektu	Fort „Koziołek”
4.	Ochrona zespołów parkowo-pałacowych	Utrzymanie i konserwacja dworu w Kurowie – siedziby Parku Ustawienie tablic informujących o parkowym drzewostanie	Kurowo
5.	Ochrona starych odmian drzew owocowych	Ochrona starych odmian drzew owocowych polegająca na dosadzeniu brakujących drzew i utrzymanie sadu	Kurowo
6.	Ochrona walorów etnograficznych regionu	Promocja miejscowości w których zajmują się rękodziełem ludowym.	tkactwo, haft, wikliniarstwo
<u>VIII. Ochrona przyrody nieożywionej i gleb</u>			
1.	Tworzenie barier geochemicznych hamujących migrację składników nawozowych z pól uprawnych	Zadrzewienia olszowe i zarośla wierzbowe rozmieszczane na pograniczu pól uprawnych i torfowisk	
<u>IX. Monitorowanie stanu przyrody</u>			
1.	Monitoring ekosystemów leśnych	Monitorowanie owadów w przypadku masowego pojawienia	
2.	Monitoring lądowych ekosystemów nieleśnych	Określenie tempa sukcesji zbiorowisk szuwarowych w kierunku zbiorowisk leśnych,	
		Ocen efektów prowadzenia ochrony czynnej nastawionej na ograniczenie zakrzaczeń i zachowanie nieleśnych zbiorowisk turzycowych	
		Ocena skuteczności prowadzenia ochrony stabilizacyjnej i renaturalizacyjnej	
3.	Monitoring ekosystemów wodnych	Pomiary stanu wód powierzchniowych	Monitoring stały Narew i dopływy
		Analiza jakości wód powierzchniowych	Pomiar 1 raz w miesiącu w punktach monitoringu stałego Pomiar ciągły za pomocą automatycznej stacji w jednym punkcie pomiarowym – minimalny zakres pomiarów: temperatura, pH, przewodność elektrolityczna, mętność

4.	Monitoring zwierząt	Inwentaryzacja rozmieszczenia i liczebności Rejestracja struktury gatunkowej i ilościowej na terenach poddanych zabiegom ochronnym	
5.	Monitoring roślin	Inwentaryzacja znanych oraz nowych stanowisk populacji gatunków zagrożonych. Obserwacja populacji gatunków: zagrożonych i obcych geograficznie	
6.	Monitoring gleb	Pomiary właściwości fizyczno-wodnych i chemicznych gleb	co 5 lub 10 lat w zależności od zmian warunków wodnych poszczególnych obszarów.
7.	Monitoring stanów wód podziemnych i ich jakości	Obserwacje głębokości zalegania zwierciadła wód gruntowych w piezometrach Obserwacje jakości wód gruntowych wykonywane	
<u>X. Monitoring ruchu turystycznego</u>			
1.	Określenie ilości osób przebywających na obszarze Parku.	Liczenie kontrolne	
<u>XI. Rekonstrukcja krajobrazu przyrodniczego</u>			
1.	Wykup gruntów prywatnych	Wykup 5173,28 ha gruntów prywatnych; w tym 1875 ha w kategorii pilne	